

2014. október 7.

Látogatás Hogganvik farmra, Vikedal

A Hogganvik farm Norvégia nyugati részén található. Elsősorban értelmileg akadályozott személyek számára nyújt szolgáltatást, 35 fő él és dolgozik a farmon. A gazdaság a környék legnagyobb farmja, kizárólag biogazdálkodás folyik a farmon. A kertészetben zöldségeket, gyümölcsöt és különféle bogyósokat is termesztenek. Az állattartásban a marhák dominálnak, de tartanak birkát, kasmír kecskét, sertést és szárnyast is. Az alapanyagok feldolgozása is itt történik: a tejből elsősorban sajtot készítenek, gyümölcslevet, húsipari termékeket (pl. kolbász, füstölt báránycomb). Télen kézműves tevékenységet végeznek a farmon.

A farmhoz 750 ha (!) erdő is tartozik, melyen erdőgazdálkodás folyik. A fontos építőanyag, magukat és a környéket is ellátják fűrészáruval.

(Képek forrása:

<http://hogganvik.camphill.no/en/about-us/work-life/>)

Kapcsolat:

hogganvik@camphill.no

Tel:+47 52 76 01 11

<http://hogganvik.camphill.no/en/about-us/>

2014. október 8.

A) 8:30-12:00 – Látogatás Vidarasen Landsby-ba, Andebu

A Vidarasan Landsby 10 Ha területen gazdálkodik, főleg fogyatékosokkal élők segítségével működnek. A terület jelentős része erdő, innen termelik ki a gazdálkodásukhoz szükséges faanyagot. Állattartással, kertészettel, gyapjufeldolgozással, sajtgyártással, nemezeléssel, gyógynövény-feldolgozással foglalkoznak. Látogatásunkkor került sor a szokásos heti „falugyűlésre”, a közösség egy héten egyszer összeül, és megbeszéli a teendőket, eseményeket. Mi is bemutatkoztunk, beszéltünk a programunkról, magunkról, a Szimbiózis Alapítványról. A farmon egy kis üzletet is működtetnek, ahol a környékbeliek megvásárolhatják a termékeket, mindegyik biotermék. A farmon körülbelül 50 fő dolgozik.

Kapcsolat:

Trudi Gjennestad

E-mail: trudi@vidaraasen.no

Phone: (+47) 33 44 41 00

B) 13:00-15:00- Oslo, találkozás Linda Jollyval (Norwegian Life

Sciences University oktatója, eredetileg biológia-kémia szakos tanár)

Hogyan kezdődött?

Norvégiában az iskolákban a gyerekek nem érdeklődnek a természettudományok iránt, nincs gyakorlati kapcsolat az elmélet és a gyakorlat között. Szükséges a személyes tapasztalás, élmény. Linda Jolly iskolai kertekben tanított, 25 éves tapasztalata van a témában.

Cél, hogy minden norvég iskolára kiterjesszék ezt a gyakorlatot: a kormány „Living School” néven indított oktatási programot 8millió NOK finanszírozással. Minden régióban megjelent a szociális farmok, mint oktatási helyszín gyakorlata, kiépült a partnerség a farmok és az iskolák között. 2000-2014 között minden régióban volt képzés az iskolai tanárok és a farmerek számára is.

Mi a farmok érdekeltsége a folyamatban?

Norvégiában minimális a mezőgazdasági szempontból hasznosítható földterület, ezért kis farmok működnek, egymástól szeparáltan, jellemzően családi gazdaságok a farmok. Sokszor a fiatalok már nem kívánják folytatni a gazdálkodást, az idősebb generáció egyedül marad, nincs sok kapcsolata a társadalommal. Előnyök a farmok számára:

- A farm több lábon áll, hiszen az iskolákkal való együttműködés bevételi forrást jelent a farmereknek; ez történhet vállalkozási szerződéssel, vagy az iskola bizonyos óraszámában alkalmazza a farmert, mint pedagógust
- Nincsenek egyedül a farmerek, bekapcsolódnak a társadalom vérkeringésébe. Az iskolákkal való kapcsolat volt az első lépés, ezt követték más célcsoportok is.

Az iskolák miből finanszírozzák a programot?

Az iskolák, miután megkapják a keretüket a központi költségvetésből, azzal szabadon gazdálkodnak.

Milyen végzettségre van szükségük a farmereknek?

Ahhoz, hogy valaki gazdálkodjon, elég egy egyszerű alapszintű tanfolyam. Hogy beléphessen az oktatási rendszerbe, mint szociális farm, el kell végezni egy 2*12 hetes tanfolyamot, mely elméleti és gyakorlati képzésből áll. A végén oktatói oklevelet kapnak.

Hogyan lehet csatlakozni?

Létezik egy regisztrációs rendszer, de sokan ebben nem szerepelnek, mégis a valóságban szociális farmok.

Vannak-e egyéb célcsoportok az iskolákon kívül?

- Munkanélküliek
- Pszichiátriai betegek, burn out szindrómában szenvedők: lényegesen olcsóbb a szociális farmok révén történő ellátás, rehabilitáció, mint intézményekben.
- Idősek: kimutatták, hogy ha egy héten legalább egy napot töltenek a farmokon, két évvel kitolódik a 24 órás ellátás szükségessége.

Bár az egész folyamat az iskolákkal, az oktatással indult el, ma már az egészségügyért felelős döntéshozók is egyre aktívabbak ezen a területen.

Hogyan lehet a döntéshozókat bevonni a folyamatba?

- Fel kell mutatni működő jó példákat, ezután kezdődhet a valós párbeszéd.
- Dokumentáció nagyon lényeges: tényekkel, számokkal, kutatásokkal kell alátámasztani, hogy ez a rendszer működik.

Norvégiában a '90-es évektől indult el a folyamat. Ma már a fiatalok egyre tudatosabbak, fontos, hogy milyen élelmiszert esznek, honnan származik az adott élelmiszer. Ma legalább 1500 farm működik Norvégiában, m int szociális farm. Néhány esetben probléma, hogy a szociális farmok hálózatába való belépéshez a minőségirányítási rendszer alapkövetelmény, és ez sok dokumentációval jár. Kétévente kell kérdőívet kitölteni.

<http://www.livinglearning.org/InEnglish.htm>

http://www.umb.no/statisk/kurs-ved-iha/green_care/abstract/7.pdf

Kapcsolat:

Linda Jolly

Norwegian University of Life Sciences (UMB)

Department of Mathematical Sciences and Technology (IMT)

Teacher Education (SLL)

Pb. 5003

1432 Ås, Norway

Tel. 6496 5495

E-mail: linda.jolly@umb.no

2014. október 9.

A) 10:00-11:00- találkozó Grete Gausemel-lel, a Norvég Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Minisztérium szakértőjével, Oslo

A szociális farmok kiépítésének folyamata 2009-ben gyorsult fel a gazdasági válsággal, a szociális farmok rendszerébe való bekapcsolódás a farmerek számára plusz bevételi forrást jelentettek. Annak ellenére, hogy Norvégia területének mindössze 2,5%-a hasznosítható mezőgazdasági célokra, nagyok sok kis farm létezik, főként családi gazdaságok. Ekkor 18 M NOK –t kaptak a települések, helyi döntéshozók, hogy dolgozzák ki helyben a szociális farmok rendszerét, fejlesszék ki a szolgáltatásokat.

Norvégiában létezik a green care stratégia* (angolul is elérhető), valamint az akcióterv, egyelőre csak norvégul, de valószínűleg ezt is elkészítik angolul is, mert nagy az igény.

A stratégia két minisztériumhoz tartozik: a Mezőgazdasági és a Vidékfejlesztési Minisztériumhoz, de részt vettek a munkában az Oktatási, az Egészségügyi és a Munkaügyi Minisztérium munkatársai is.

A szociális farmoknak három fő célcsoportja létezik:

1. Idősek
2. Iskolák
3. Munkanélküliek: úgynevezett „green work” program azok számára, akik kiestek a munkaerőpiacról, mert pl. drogosok, mentális problémáik vannak stb., olyan emberek, akik egy hagyományos munkahelyen nem tudnak dolgozni.

Szintén fontos, de nem fő célcsoport a számok tükrében a gyermekvédelem. Norvégiában egy órákor véget ér az iskola, így hetente egy délutánt a veszélyeztetett, vagy árva gyerekek a farmon tölthetnek.

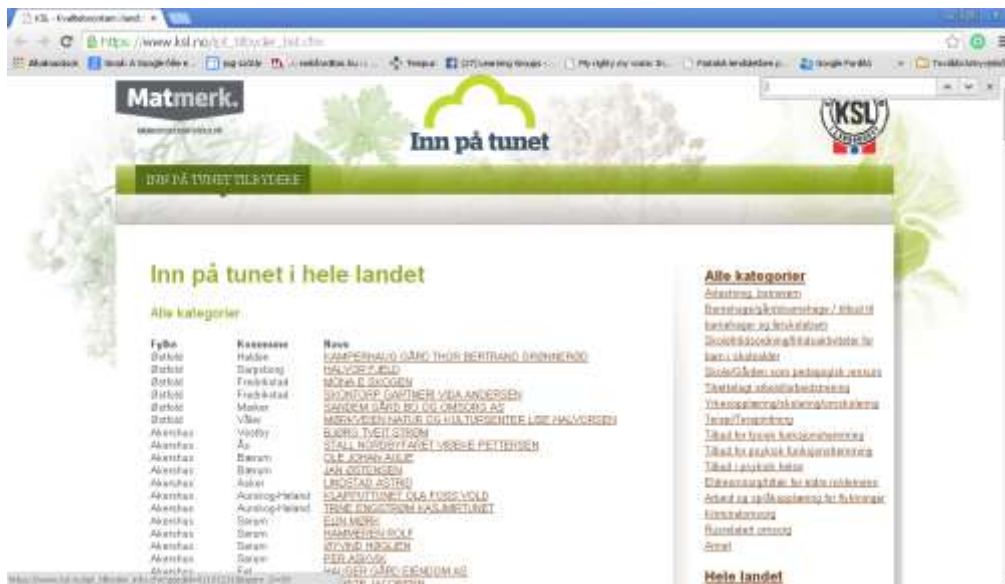
A farmerek **motivációja** a plusz bevétel, ez egy szolgáltatás, amit mások megvásárolnak.

Fontos, hogy ez egy **minőségirányítási rendszer** mentén szerveződik, amit kizárólag a green care farmokra dolgoztak ki. (a minisztérium fenntartásában működő ágazati szerv dolgozta ki.) Eddig 300-an kapták meg a tanúsítvány, és még ennyi van folyamatban. A minőségirányítási rendszer legfontosabb eleme a munkabiztonság. A rendszer neve norvégul „in pa tunet”, mely védett logóval és saját weblappal rendelkezik, itt az érdeklődők szolgáltatási téma, valamint földrajzi elhelyezkedés alapján kereshetnek.

<http://www.matmerk.no/inn-pa-tunet/inn-pa-tunet>

A honlapon földrajzi elhelyezkedés, valamint téma szerint is kereshetnek a szolgáltatást keresők:

Az „in pa tunet” védjegyet és rendszert 2012-ben alakították ki, a minősítést két évre kapják meg a farmok. Bizonyos területeken akár verseny is kialakulhat a farmok között, hiszen a szolgáltatást igénybe vevő választhat! A farmerek képzésen vehetnek részt, hogy megfeleljenek ezeknek a kritériumoknak, ami minimális költséggel jár, és a rendszert kiépítő, minisztériumhoz tartozó ágazati szervezet kezeli.

Nagyon lényeges, hogy az iskolák esetében a **pedagógus felel a program szakmai tartalmáért**, az nem a farmer felelőssége. A gazda biztosítja a helyszínt, és az eszközöket, és amennyiben nem áll rendelkezésre megfelelő számú eszköz, vagy infrastruktúra, pályázatot nyújthatnak be a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériumhoz (pl. ha kell egy hely, ahol leülhet egy iskolai csoport).

Mi a gazdák problémája?

- A biztonságos munkavégzés
- Néhányan nem akarnak ebbe a rendszerbe belépni, mert úgy érzik, hogy évek óta jól csinálják, van egy bevált gyakorlatuk, nem érzik szükségesnek az in pa tunet rendszert.
- A munkanélküliek számára kialakított green work program egy másik minőségirányítási rendszer mentén szerveződik
- Sokan azt gondolják, hogy ingyen munkaerőt kapnak a farmerek-ez nem így van- a cél a jólét, készségfejlesztés, önbizalom növelése.

Fontos, hogy a farmerek a körülöttük lévő felhasználókkal egy hálózatot alakítottak ki.

A norvég jó gyakorlat iránt nagy az érdeklődés, a BBC is forgatott a jó gyakorlatról:

<http://www.bbc.com/news/health-25333196>

A programról az átlagemberek is tudnak, nem kizárólagos szakmai berkekről beszélünk, ennek ellenére a települések vezetői néha szkeptikusak, azt hiszik, hogy ez csak egy elmélet.

(*-Norvégiában a Green care elnevezést használják, nálunk inkább a szociális farm kifejezést alkalmazzuk)

www.matmerk.no/inn-pa-tunet

http://www.regjeringen.no/upload/LMD/Vedlegg/Brosjyrer_veiledere_rapporter/M-0734_Green_care_National_Strategy.pdf

[www.matmerk.no/kunder/matmerk/mm.nsf/lupgraphics/Rapport_Green_care.pdf/\\$file/Rapport_Green_care.pdf](http://www.matmerk.no/kunder/matmerk/mm.nsf/lupgraphics/Rapport_Green_care.pdf/$file/Rapport_Green_care.pdf)

<http://www.hihm.no/prosjektsider/rogcs>

http://www.regjeringen.no/upload/LMD/Vedlegg/Brosjyrer_veiledere_rapporter/Inn_paa_tunet_Handlingsplan_2013-2017_M-0745_B.pdf

Kapcsolat: Grete Gausemel

Seniorrådgiver (Senior Adviser)

Landbrukspolitisk avd, seksjon for næringsutvikling og miljøtiltak

Landbruks- og matdepartementet (The Norwegian Ministry of Agriculture and Food)

www.lmd.dep.no

B) 12:00-13:00-Osloi Magyar Nagykövetség, találkozó Pintér Évával és Dr. Géczy Balázssal

A nagykövetség munkatársaival már az utazás előtt felvettük a kapcsolatot, ők segítettek a találkozó megszervezésében a Mezőgazdasági Minisztériummal, a minisztériumi találkozó után személyesen is találkoztunk, és beszámoltunk tapasztalatainkról:

A találkozón sok hasznos információt kaptunk, főleg a rendszer felállításával, és a minőségbiztosítással, a potenciális célcsoportokkal kapcsolatosan. Írásos és online anyagokat is kaptunk a tanácsos asszonytól. A stratégiát és az összes angolul rendelkezésre álló anyagot tanulmányoztuk, és számos kérdést vetettek fel bennünk a munkaanyagok, ezekre is választ kaptunk.

C) 14:00-18:00-Látogatás a Solborg Landsby-ban, Jevnaker

A Solborg farm az 1980-as évektől működik, fogyatékossgal élő személyek támogatására hozták létre. A farm Oslo vonzáskörzetében található. Az itt élők állattartással, kertészettel, gyógynövények termesztésével és szárításával, erdőgazdálkodással foglalkoznak, nyolcvan tehenet és 17 birkát tartanak. Ezen felül üzemeltetnek egy pékséget és egy szövőműhelyt is. A kertészetben termesztett zöldségeket, gyümölcsöket és gyógynövényeket helyben dolgozzák fel. A farmhoz jelentős erdő is tartozik, ez hét ember számára nyújt megélhetést.

<http://solborg.camphill.no/en/home/>

email:Solborg@Camphill.no

2014. október 10.

A) 9:00-14:00-Látogatás a Hegli farmra, Nannestad

A Hegli Farm Olsotól 50 km-re található, 14 hektáron gazdálkodnak. Fő bevételi forrásuk a biotej és biohús. A házigazda, Sidsel Sandberg (egy 73 éves hölgy!) férje halála után, 2002-ben fogadott először iskolai csoportokat. A 8. évfolyamban tavasszal és ősszel egy-egy hetet töltenek a diákok a farmon, a 9. és 10. évfolyamosok pedig egy hetet egy tanévben. A 10. évfolyamos diákok utolsó alkalommal télen mennek a farmra, amikor egy kis ünnepséget szerveznek a nagyszüleiknek, vendégül látják őket és elmesélik, mit tanultak a farmon. A kisebb diákok egész évben rendszeresen látogatják a farmot.

Fő tevékenységek:

- kertészet
- állatgondozás (tehenek, baromfi)
- főzés
- a megtermelt növények tartósítása
- takarítás
- szövés
- famunkák

A farm egy közeli iskolával áll szerződésben, a farmon egy iskolai asszisztens dolgozik ilyenkor a házigazda mellett, akinek a bérét az iskola finanszírozza. A diákok tavasszal és ősszel töltenek hosszabb időt a farmon. A diákok számára szükséges felszerelést (munkaeszköz, esőkabát, kézmosó stb.) a farm biztosítja, az iskolások számára egy külön épület áll rendelkezésre. A diákok mellett külföldi gyakornokok is élnek a farmon, így a diákok nemzetközi környezetben vannak, a farmon beszélnek németül, franciául,

Miskolc, 2014. október 21.